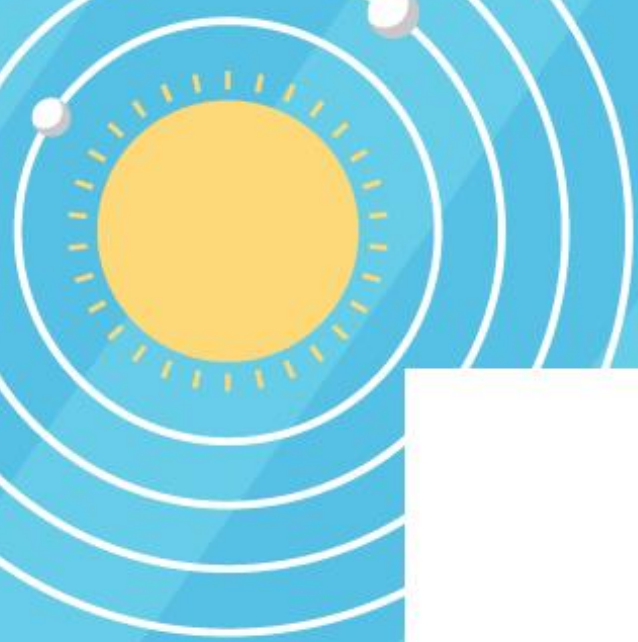

ระบบย่อยอาหาร และพฤติกรรม

ระบบย่อยอาหารและพฤกษกรรม

ระบบย่อยอาหาร (Digestive System)

การย่อยอาหาร (Digestion) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนอนุภาคอาหารให้มี

ขนาดเล็กสุด จนสามารถดูดซึมเข้าไปในเซลล์ได้ มี **2** ขั้นตอน

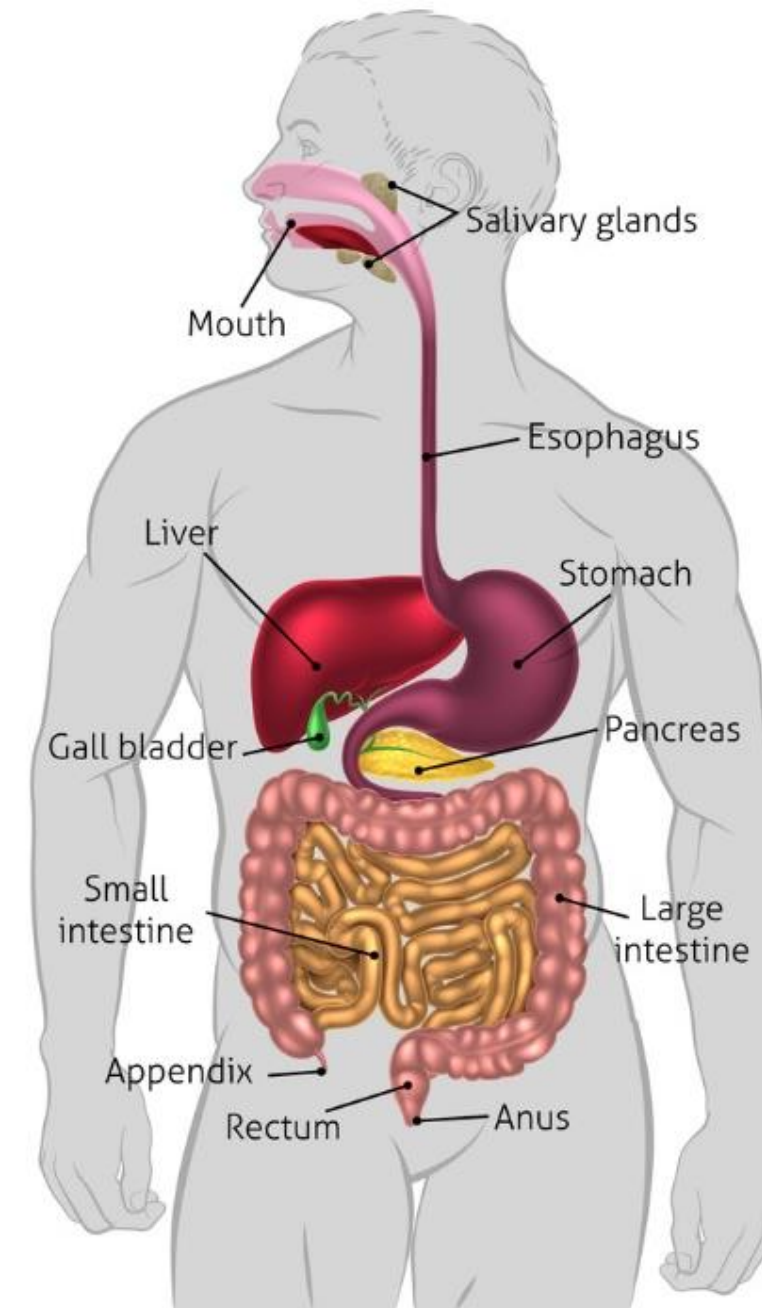
1. การย่อยเชิงกล (Mechanical Digestion)
2. การย่อยเชิงเคมี (Chemical Digestion)

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

ระบบย่อยอาหาร (Digestive System)

ทางเดินอาหารของมนุษย์

- ปาก
- คอหอย
- หลอดอาหาร
- กระเพาะอาหาร
- ลำไส้เล็ก
- ลำไส้ใหญ่
- ทวารหนัก

ระบบย่อยอาหารและพฤกษกรรม

ระบบย่อยอาหาร (Digestive System)

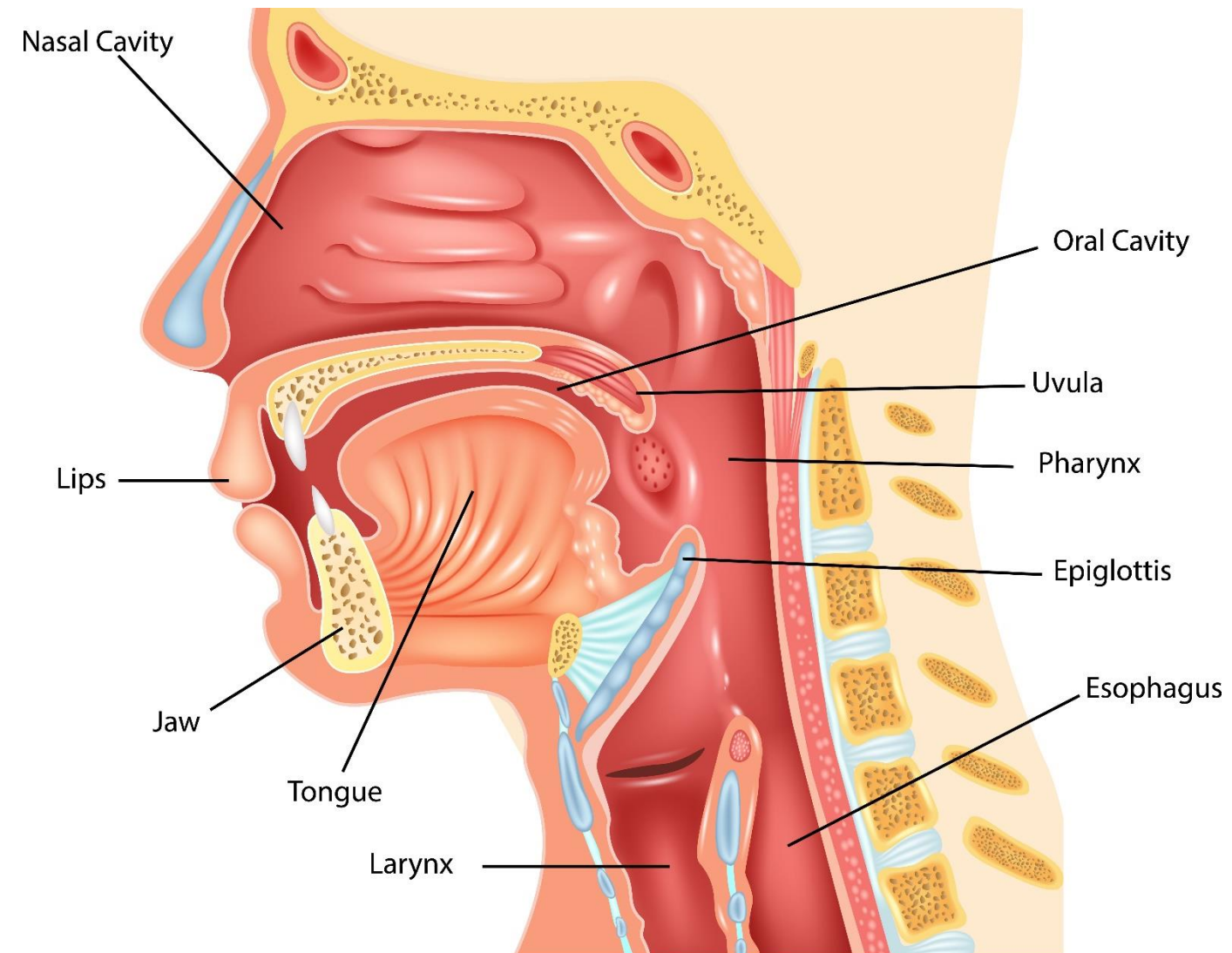
ทางเดินอาหารของมนุษย์

ปาก (mouth)

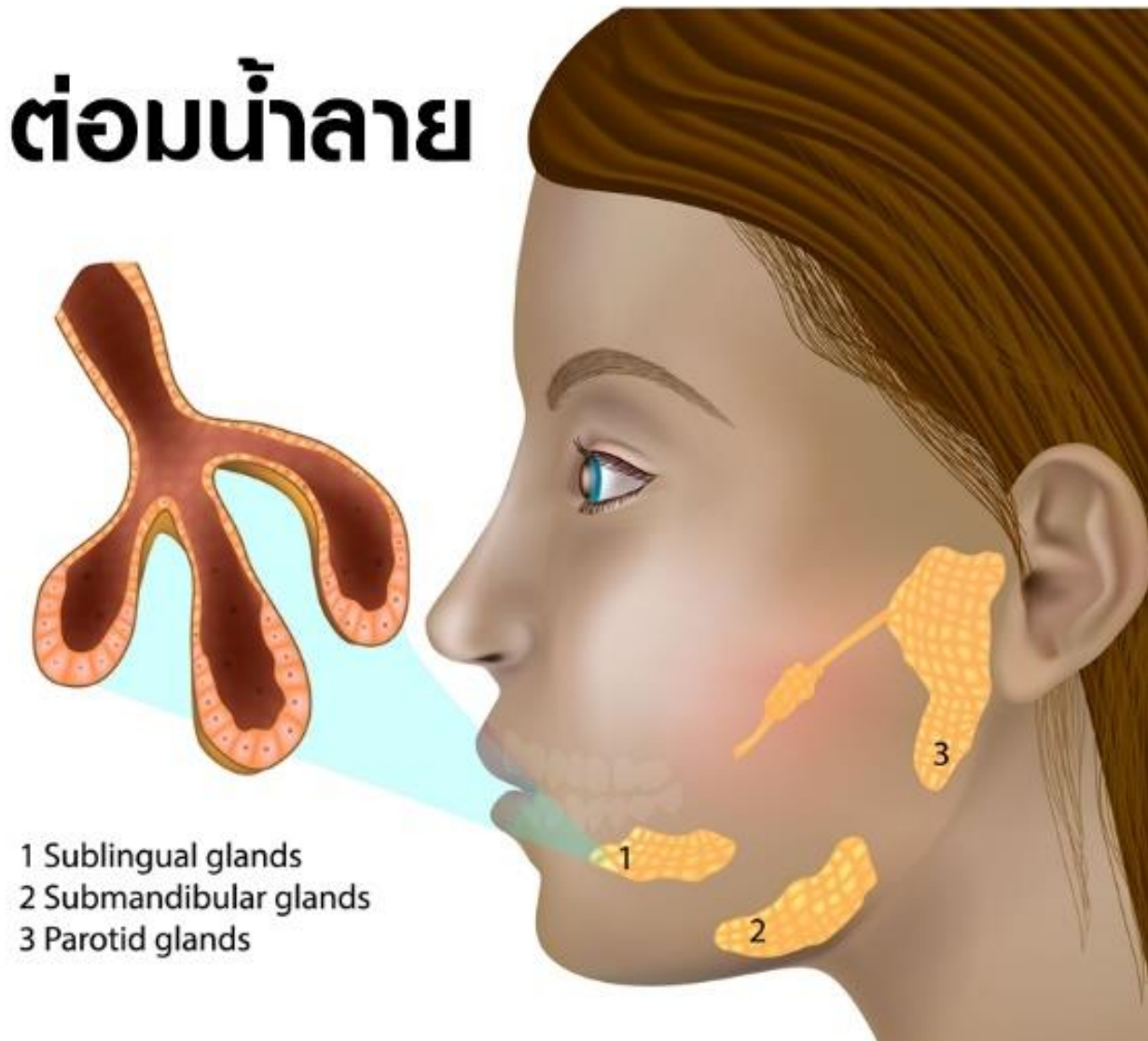
มีช่องปาก ภายในมีฟัน ลิ้น เพดานอ่อน เพดานแข็ง และลิ้นไก่ ต่อมน้ำลาย 3 คู่ (ต่อมน้ำลายที่กกหู ต่อมน้ำลายใต้ลิ้น ต่อมน้ำลายใต้ขากรรไกร) และน้ำลาย ซึ่งประกอบด้วย น้ำ เมือก Ca^{2+} HCO_3^- และอะไมเลส (Amylase)

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

ระบบย่อยอาหาร (Digestive System)

ต่อมน้ำลาย

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

ระบบย่อยอาหาร (Digestive System)

ทางเดินอาหารของมนุษย์

คอหอย (Pharynx)

การกลืน (Swallowing) อาหารจะดัน
เพดานอ่อนและลิ้นไก่ให้ปิดทางเดินอากาศ
จากจมูก แล้วกล่องเสียง (Larynx) จะยกตัว
ขึ้นไปหาปิดกล่องเสียง (Epiglottis)
ปิดหลอดลม

หลอดอาหาร (Esophagus)

มีการย่อยเชิงกลของกล้ามเนื้อเรียบ (Peristalsis)

ระบบย่อยอาหารและพฤกษกรรม

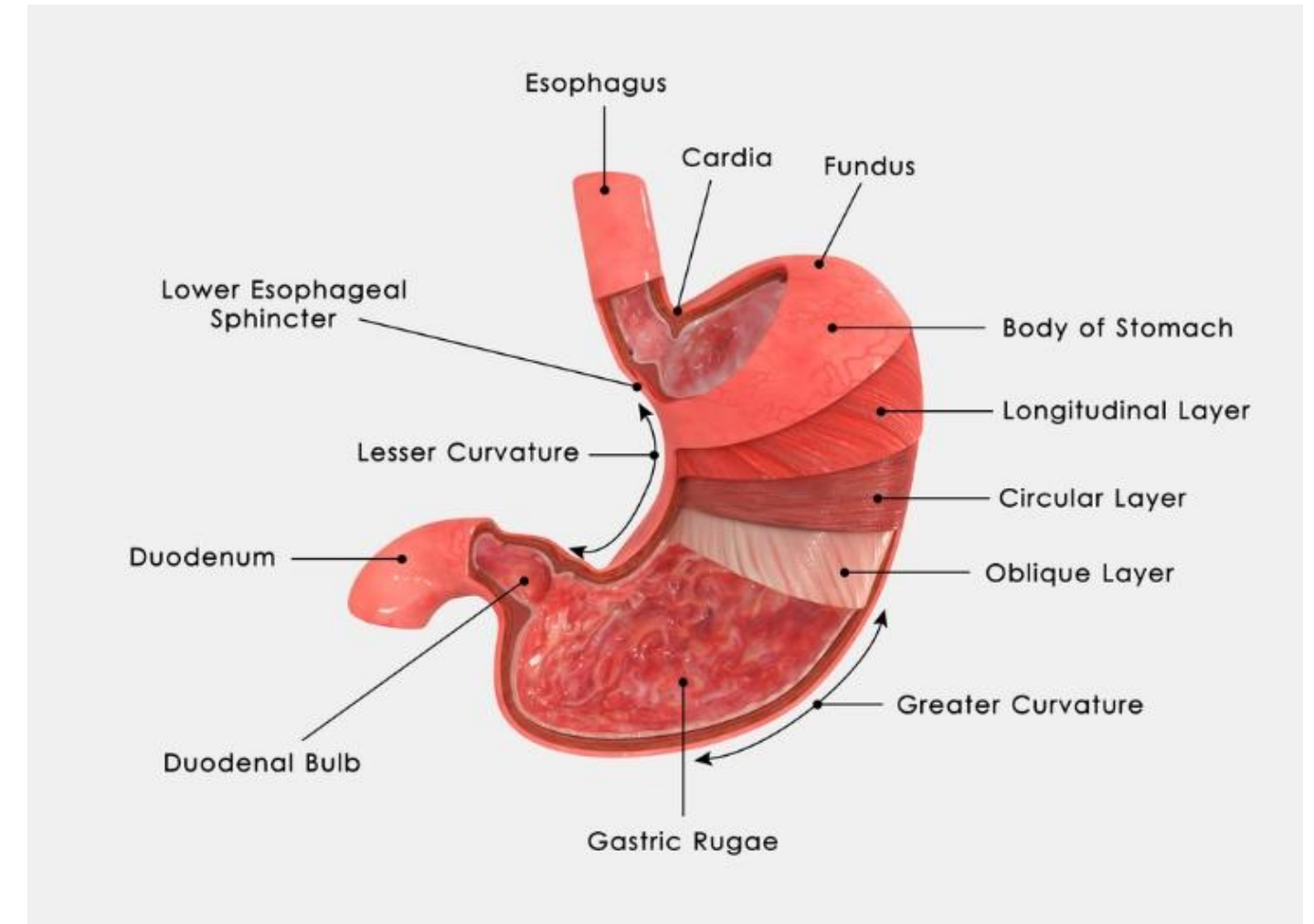
ระบบย่อยอาหาร (Digestive System)

ทางเดินอาหารของมนุษย์

กระเพาะอาหาร (Stomach)

- ทางเดินอาหารที่ใหญ่ที่สุด สามารถขยายได้ถึง 10-40 เท่า
- พับกระเพาะมีรอยหยักยื่นไปมาเรียก rugae
- น้ำย่อยในกระเพาะอาหาร (Gastric Juice)

ประกอบด้วย ฮอร์โมนแกสตริน (Gastrin), เมือก, กรดไฮโดรคลอริก (HCl) และน้ำย่อยโปรเรนนิน (Prorennin) กับเพปซินोजิน (Pepsinogen) ย่อยโปรตีน

ระบบย่อยอาหารและพฤกษกรรม

ระบบย่อยอาหาร (Digestive System)

ทางเดินอาหารของมนุษย์

ลำไส้เล็ก (Small Intestine) แบ่งเป็น 3 ส่วน

- 1) Duodenum เป็นส่วนที่สั้นที่สุด มีการย่อยมากที่สุด ท่อเปิดรับสารต่าง ๆ จากตับ และตับอ่อน
- 2) Jejunum มีการย่อยอีกเล็กน้อย มีการดูดซึมสารอาหารมากที่สุด
- 3) Ileum เป็นส่วนที่ยาวที่สุด และขดตัวมากที่สุด ช่วยดูดซึมวิตามินบี 12 เกลื่อน้ำดี

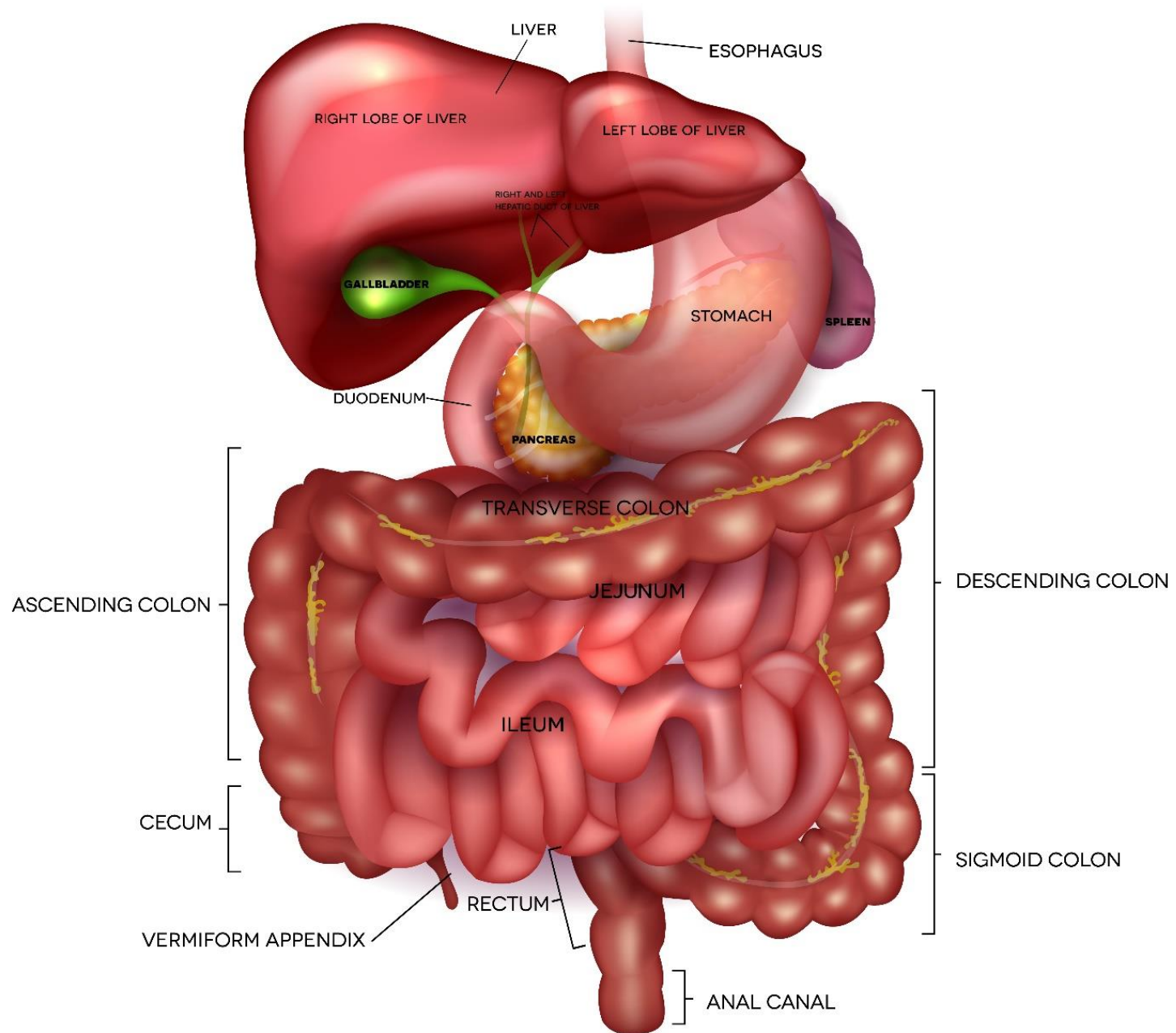

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

ระบบย่อยอาหาร (Digestive System)

ทางเดินอาหารของมนุษย์

ลำไส้เล็ก

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

ระบบย่อยอาหาร (Digestive System)

ทางเดินอาหารของมนุษย์

ลำไส้เล็ก (Small Intestine) ทำหน้าที่

- ย่อยอาหารทุกชนิด ได้แก่ ไขมัน คาร์โบไฮเดรต และโปรตีน
- ตับ (Liver) ช่วยสร้างน้ำดี (Bile) มาเก็บที่ถุงน้ำดี (Gallbladder) น้ำดีมีฤทธิ์เป็นเบส น้ำดีไม่ใช่ถ่ายและรงควัตถุ (Bilirubin)
- ตับอ่อน (Pancreas) เป็นทั้งต่อมมีท่อและต่อมไร้ท่อ

ระบบย่อยอาหารและพฤกษกรรม

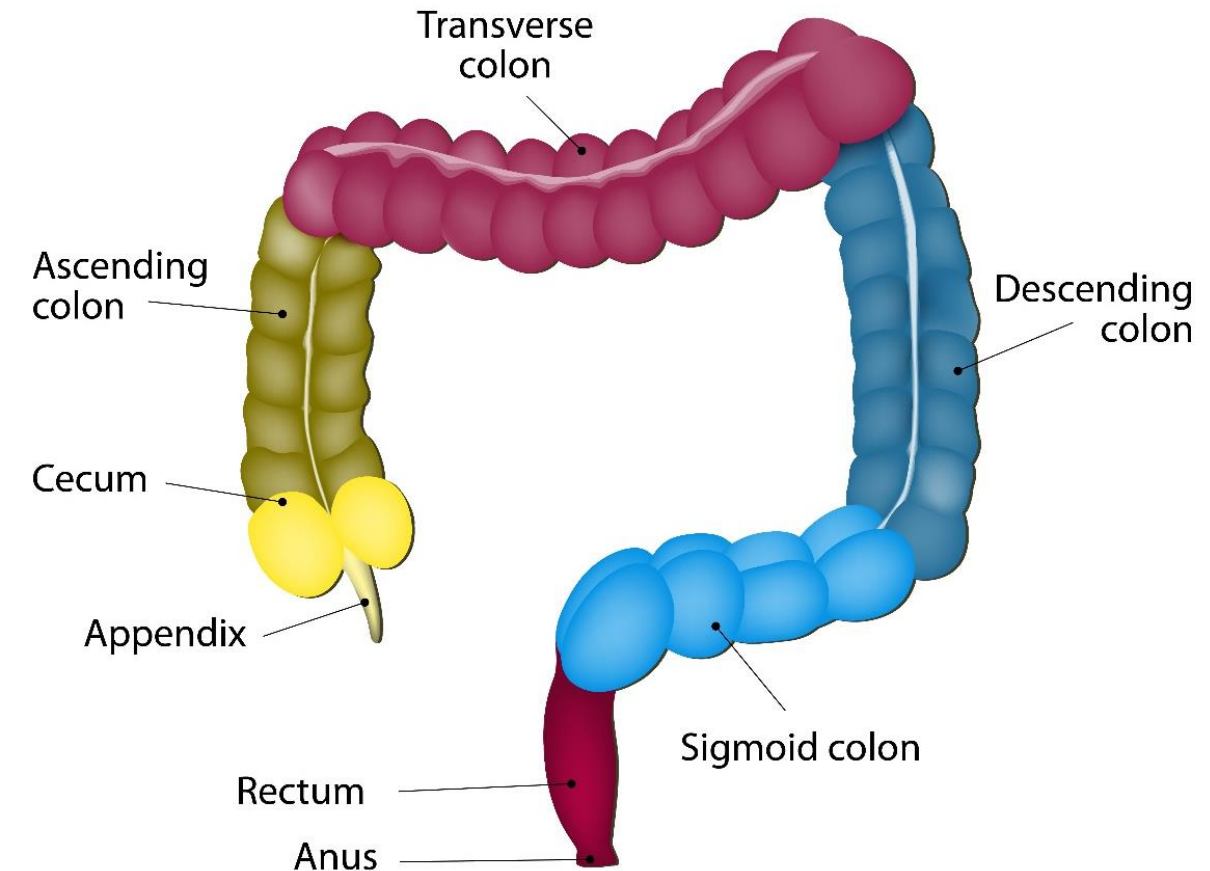
ระบบย่อยอาหาร (Digestive System)

ทางเดินอาหารของมนุษย์

ลำไส้ใหญ่ (Large Intestine, Colon)

- มีลักษณะเป็นรูปตัว U กลับหัว
- มีไส้ติ่ง (Appendix) เล็ก ๆ ห้อยอยู่
- Caecum Colon Rectum เปิดออกทางทวารหนัก (Anus)
- ทำหน้าที่ขับเมือกและดูดซึม สารที่ยังหลงเหลือในกากอาหาร มีแบคทีเรียช่วย

สังเคราะห์วิตามินเค, วิตามินบี 12, โฟเลต (Folate), ไบโอทิน (Biotin) และมีการสร้างแอมโมเนีย มีเทน ไฮโดรเจนซัลไฟด์

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior)

เป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพื่อความอยู่รอด

Stimulus —> receptor —> sensory neuron —> CNS —> motor
—> neuron —> effector —> behavior

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

พฤติกรรม แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

- 1) Inherited behavior พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด**
- 2) Learned behavior พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้**

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior)

1) Inherited behavior พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด

- แสดงออกโดยไม่ต้องเรียนรู้
- FAP (Fixed Action Pattern)
- พลังงานพันธุกรรมใน species

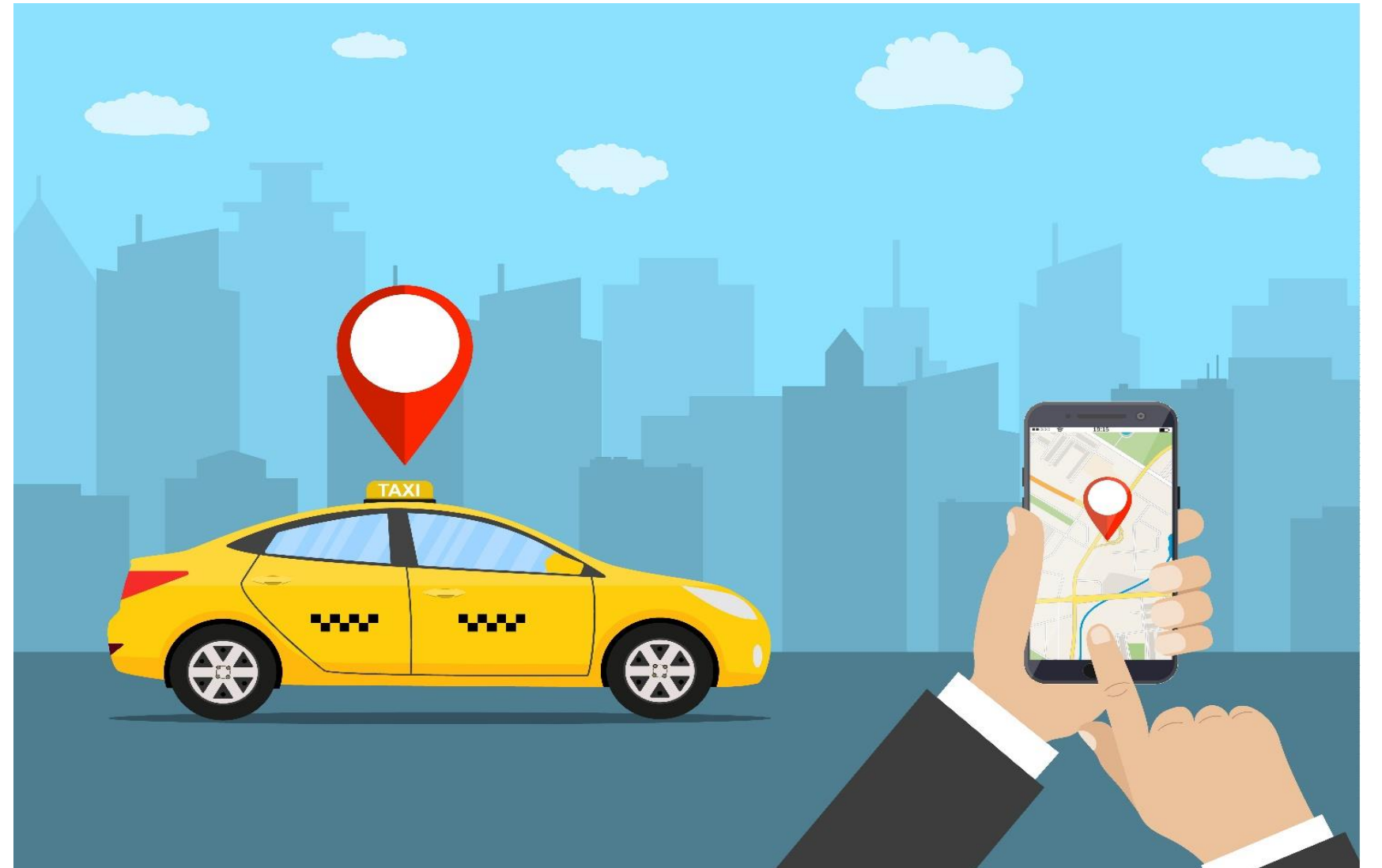
Ex. Kinesis, Taxis, Reflex, Chain of Reflex

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

Kinesis

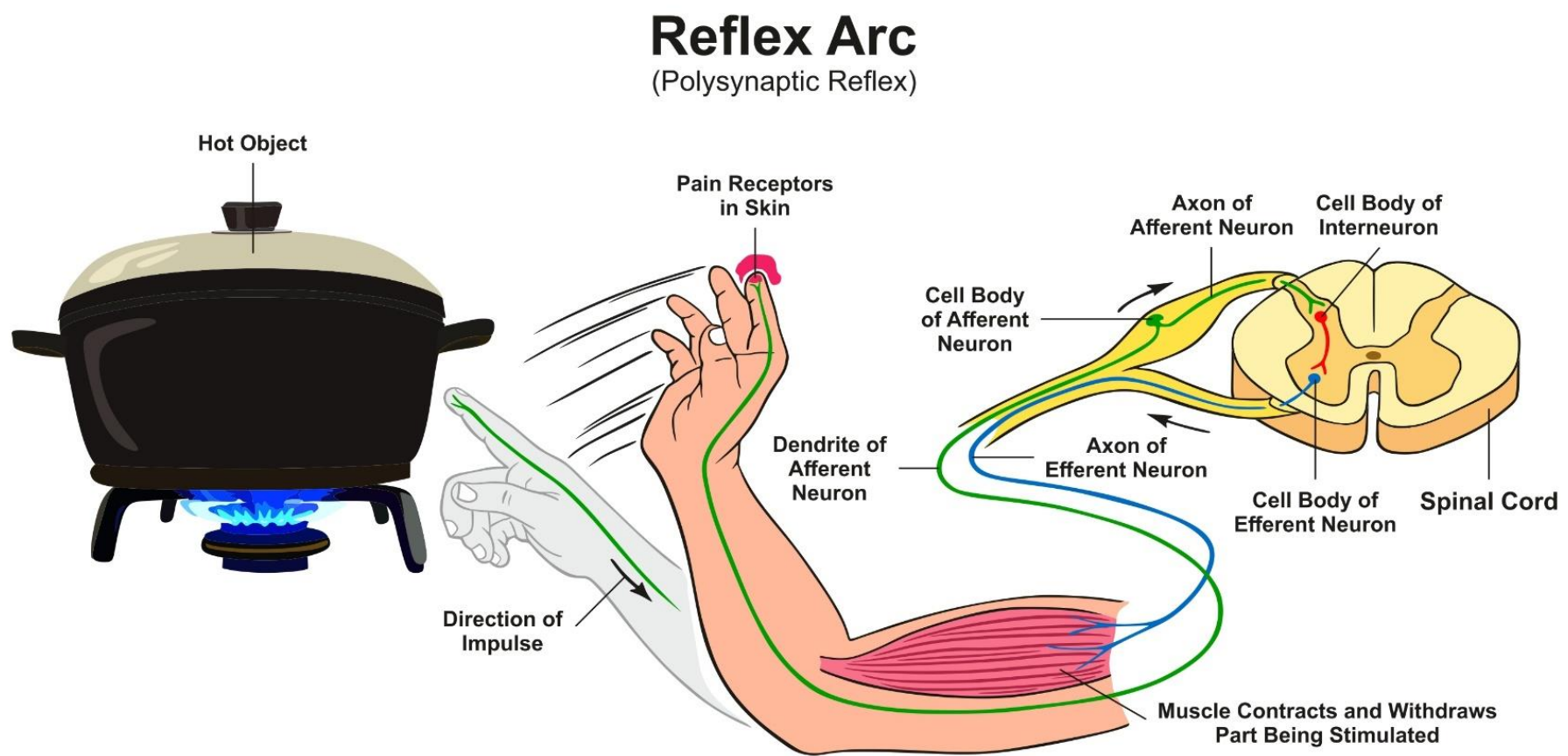

Taxis

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

Reflex

Chain of reflex

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior)

2) Learned behavior พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

- แสดงออกโดยต้องเรียนรู้
- พลังจากพันธุกรรม และ สิ่งแวดล้อม

Ex. Habituation, Imprinting, Conditioning, Trial&Error, Reasoning

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

Habituation

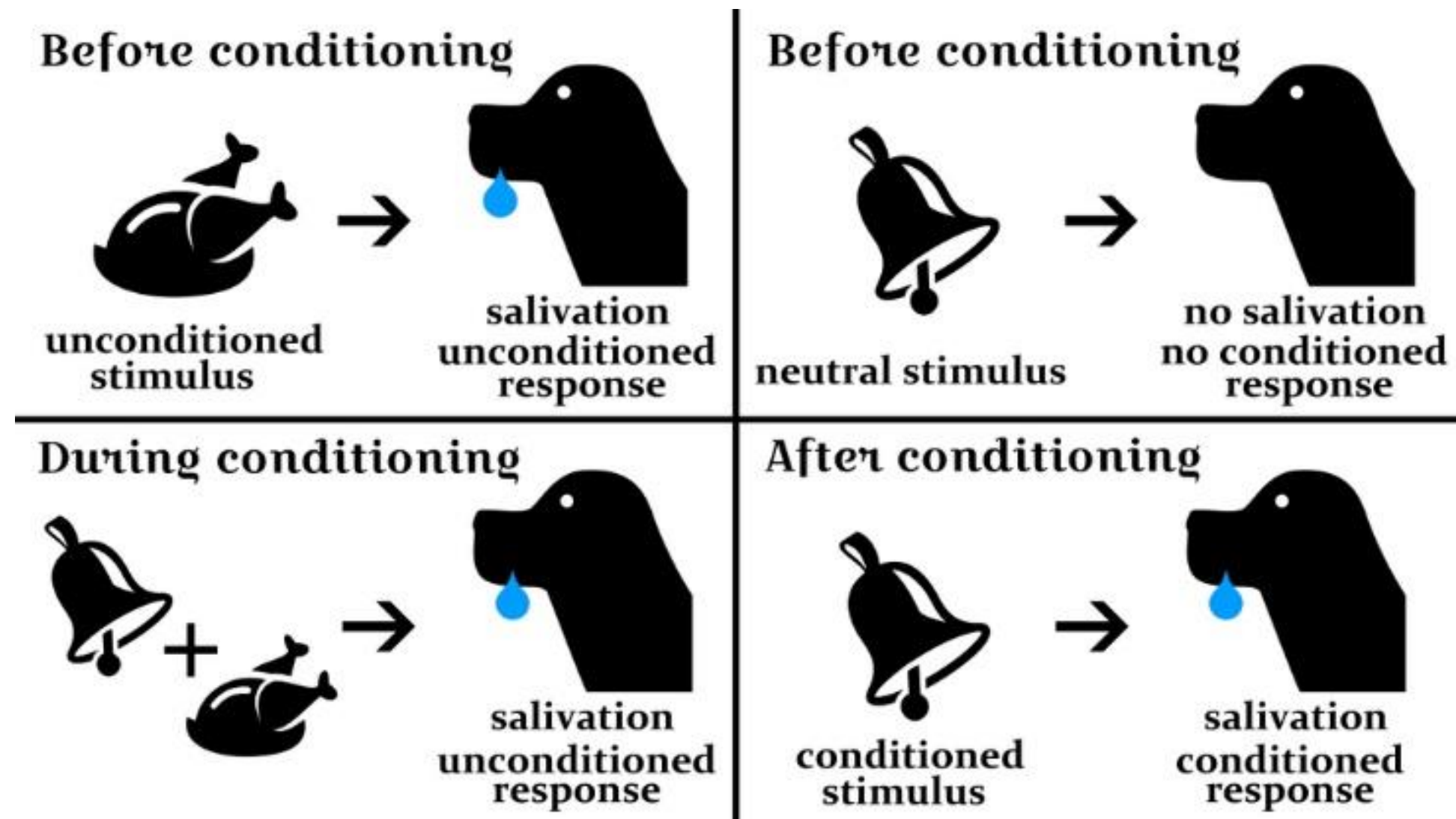

Imprinting

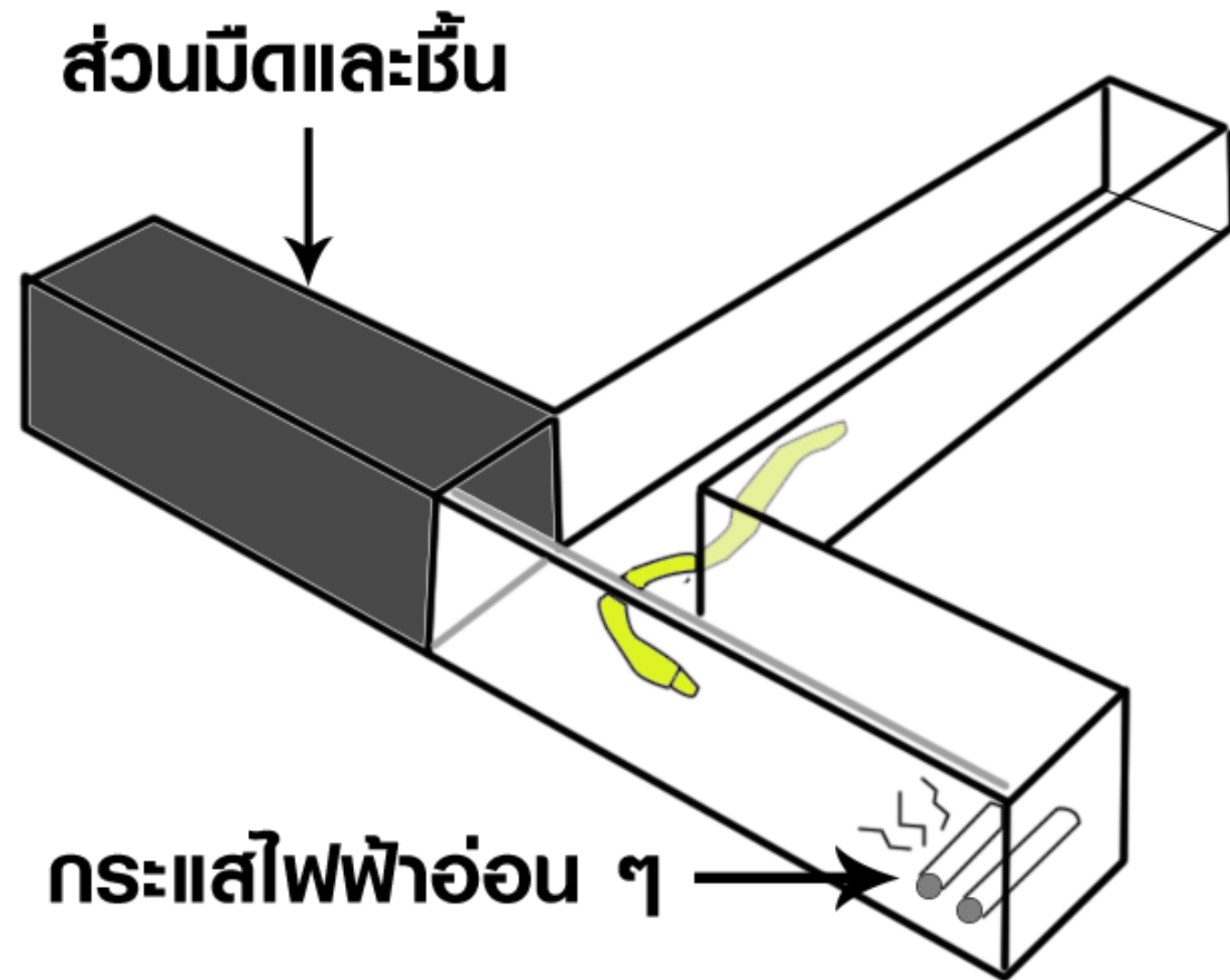
ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

Conditioning

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

Trial&Error

Reasoning

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม

การย่อยอาหารของมนุษย์ แบ่งเป็น

- การย่อยเชิงเคมี เป็นการทำให้โมเลกุลของอาหารมีขนาดเล็กลงโดยอาศัยเอนไซม์ เกิดขึ้นที่ **ปาก กระเพาะอาหาร และลำไส้เล็ก**
- การย่อยเชิงกล เป็นการทำให้อาหารมีขนาดเล็กลงโดยใช้ฟันบดเคี้ยวหรือการบีบและคลายตัวของหลอดอาหาร เกิดขึ้นที่ **ปากและหลอดอาหาร**

ทางเดินอาหารของมนุษย์

ปาก → คอหอย → หลอดอาหาร → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → ลำไส้ใหญ่ → ทวารหนัก

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม (ต่อ)

ทางเดินอาหารของมนุษย์

ปาก → คอหอย → หลอดอาหาร → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → ลำไส้ใหญ่ → ทวารหนัก

เอนไซม์อะไมเลส
ย่อยแป้ง => มอลโทส

peristalsis

เอนไซม์เพปซิน
ย่อยโปรตีน => เพปไทด์
เอนไซม์เรนิน
ย่อยโปรตีนในน้ำนม => เพปไทด์
HCl กระตุ้นการทำงานของเอนไซม์

เอนไซม์มอลทส ย่อยมอลโทส => กลูโคส
เอนไซม์แลกทส ย่อยแลคโทส => กลูโคส + กาแลคโทส
เอนไซม์ซูครส ย่อยซูครส => กลูโคส + ฟรักโทส
เอนไซม์อะไมเลส ย่อยแป้ง => มอลโทส
ทริปซิน ย่อยเพปไทด์ => กรดอะมิโน
ลิเพส ย่อยไขมัน => กรดไขมัน + กลีเซอรอล
น้ำดี สร้างจากตับ ช่วยให้ไขมันแตกตัวเป็นเม็ดเล็ก ๆ

ระบบย่อยอาหารและพฤติกรรม (ต่อ)

สัตว์

- สัตว์ชนิดแรกที่มีทางเดินอาหารสมบูรณ์ (มีปาก ลำไส้ ทวาร) คือ **หนอนตัวกลม**
- ไส้เดือนดินและสัตว์ปีก **มีถิ่นช่วยบดอาหาร**
- วัว ควาย จะมีระบบย่อยอาหารที่มีความสลับซับซ้อนมาก **กระเพาะอาหาร มี 4 ส่วน** คือ รูเมน เรติคิวลัม โอมาซัม อะโบมาซัม อาหารที่อยู่ในส่วนที่ 1 และ 2 ซึ่งยังไม่ถูกย่อยจะถูกขย้อนออกมาเคี้ยวเอื้องเป็นครั้งคราวเพื่อบดให้ละเอียด แล้วจะถูกกลืนลงสู่กระเพาะส่วนที่ 3 และ 4 ก่อนส่งต่อไปยังลำไส้เล็กต่อไป

การแสดงผลพฤติกรรม

พฤติกรรมจำแนกเป็น

1. พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด เป็นการแสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าบางชนิด เกิดขึ้นได้เองโดยไม่ต้องมีการเรียนรู้มาก่อน ตัวอย่างเช่น Kinesis, Taxis, Reflex, Chain of Reflex เช่น การยกเท้าขึ้นทันทีเมื่อเดินเหยียบวัตถุแหลมคม
2. พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ เป็นการแสดงออกโดยปรับเปลี่ยนมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากยีน และสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น Habituation, Imprinting, Conditioning, Trial&Error, Reasoning เช่น สุนัขน้ำลายไหลเมื่อเห็นอาหาร